

COMUNU DE SU MASU

Provìntzia de Casteddu

STATUTU DE SU COMUNU

ANNU 2000

**ACAPIAU A SA DELIBERATZIONI
C.C. N. 10 DE SU 24 DE FRIAXU DE SU 2000**

**1° APROVATZIONI DELIBERATZIONI DE C.C. N. 5 DE SU 03 DE FRIAXU
DE SU 2000 APROVATZIONI DEFINIDORA DELIBERATZIONI DE SU C.C.
N. 10 DE SU 24 DE FRIAXU DE SU 2000**

TÌTULU I

PRINTZÌPIUS FUNDAMENTALIS

ART. 1

SU COMUNU

Sa comunidadi de Su Masu est un'enti locali autònomu. Su Comunu ndi incurat is interessus e ndi promovit su sviluppu. Tenit autonomia statutària e autonomia finantziària in s'àmbitu de is leis e de su coordinamentu de sa finàntzia pùbblica e est titulari de is funtzionis suas.

Esercitat, in prus, cunforma a is leis de su Stadu e de sa Regioni is funtzionis donadas o delegadas de issus.

Esercitat is funtzionis cun is òrganus suos, cunforma a is atributzionis de is cumpetèntzias stabilias de custu statutu e de is arregulamentus.

ART. 2

SU LOGU

Su logu de su Comunu de Su Masu, in lingua italiana ELMAS, tenit unu sterrimentu de 1370 ètarus, allàcanat cun Assèmini a nord, cun Casteddu a sud, cun Sestu e Assèmini a est e cun su stàini de Santa Gilla a ovest.

In su logu suu ddoi funt ancora arrastus pùnicus e romanus e sa cresiedda de Santa Caderina, chi est de su de ùndixi sèculus.

Sa circoscritzioni de su logu de su Comunu podit èssiri mudada cun lei de sa Regioni, a cundizioni chi siat intèndia sa populatzioni interessada e chi espressit su pàrriri suu cun d-unu referendum. *Su Comunu tenit sa sea in sa Domu Municipali chi est in Bia del Pino Solitario.*

In sa sea s'atòbiant sa Giunta, su Consillu e is cumissionis, foras de abbisòngius particularis chi podint biri is òrganus aunius in d-un'àtera sedi prus addata.

Is caraterìsticas de su stemma e de sa bandera funt stabilias cun deliberatzioni apòsita, pigada de su consillu comunali cun votu a favori de is 2/3 de is consilleris assinnaus.

S'arregulamentu at a disciplinari s'imperu de sa bandera e de su stemma.

ART. 3

IS BENIS DE SU COMUNU

Po sighiri is finis istituzionalis suos su Comunu imperat fintzas totu is benis chi tenit, chi si pratzint in benis demanialis e benis patrimonialis.

Funt demanialis cussus benis de propiedadi de su Comunu chi pertocant a is tipus inditadus is su còdixi tzivili.

Custus benis sighint su regimi giurìdicu chi ddis donant is leis.

Funt patrimonialis otu is àterus benis, siat disponibilis che indisponìbilis, chi formant su patrimoniu de su Comunu.

Deustus benis ndi depit èssiri cumpilau un'inventàriu apòsitu chi depit èssiri auniu a su bilànciu de previsionis e a su contu consuntivu.

ART. 4

PATRIMÒNIU STÒRICU E CULTURALI

Su Comunu fait atividadi de amparu e de avaloramentu de su patrimòniu de su logu, ètnicu, de su paesàgiu, archeològicu, stòricu e ambientali de sa comunidadi, nd'assigurat is mezus necessàrius e ndi promovit s'avaloramentu po is finis culturalis cument'e testimòngiu de sa memòria stòrica e de s'identidadi sua. Incorat dònna atividadi chi punnat a custu fini.

ART. 5

AMPARU DE SA LÌNGUA SARDA

Is tzitadinus funt lìberus de imperai sa llingua sarda in is arrelatas cun s'aministratzioni comunali. In su Consillu comunali e in is atòbius de Giunta o de cumissioni s'imperu de sa llingua sarda est permiu, intregendi innantis a sa segreteria su testu de s'interventu scritu in lingua italiana. Su testu de su statutu at a pòdiri èssiri scritu in llingua sarda puru. S'amparu de sa llingua sarda est assegurau in s'arrespetu de is normas cuntènnias in lei apòsita de su Stadu.

ART. 6

SU COMUNU E SA COSTITUTZIONI

Su Comunu fundat s'atzioni sua asuba de is printzìpius de libertadi, paridadi, solidariedadi e de giustìtzia inditaus de sa costituzioni e cuncurrit a ndi bogai is strubus econòmicus e sotzialis chi ndi atreminant sa realizatzioni.

Su Comunu promovit atzionis po favoressi opurtunidades ogualis intr'e fèminas e òminis.

TÌTULU II

CÒMPITUS E FUNTZIONIS ATRIBUTZIONIS DE SU COMUNU

ART. 7

Is funtzionis chi su Comunu ndi tenit sa titularidadi, funt sceradas de sa lei po is setoris orgànicus e pertocant:

- a. a sa rapresentàntzia, a s'incuru e a s'ammannadura sotziali, tzivili e culturali de sa comunidadi chi òperat in su logu comunali;
- b. a s'incuru e a su svilupu de su logu e de is atividadis econòmicu-produsidoras, insediativas e abitativas chi si ddoi faint.

Po s'imperu de is funtzionis suas su Comunu:

1. improntat s'atzioni sua a su mètodu de pranificatzioni e de sa programatzioni, promovendi sa prus partecipazioni manna s'ingula e assotziadora, favorissendi formas de agiudu e cooperatzioni e decentramentu intr'e de sogetus pùbblicus e privaus, fendi su prus mannu de is servìtzius;
2. cooperat cun is àterus entis localis e cun sa Regioni, segundu a cantu est stabiliu *de is leis statalis* e regionalis, segundu su printzìpiu de sussidiariedadi;

3. cuncurrìt a sa determinatzioni de is obietivus de is pranus e de is programmas de su stadu e de sa Regioni e providit, po su chi ddi pertocat, a sa realizatzioni insoru;
4. pigat parti a sa formatzioni de is pranus e de is programmas regionalis e de is entis localis, cunforma a s'arregulamentu regionali;
5. si cunformat a is fundòrius e a is protzeduras stabilias cun leis regionalis in sa formatzioni sòtziu-econòmica e in sa programatzioni de su logu.

ART. 8

AMPARU DE SU LOGU E DE SU TZITADINU

Su Comunu ponit a su centru de s'atzioni amministrativa s'amparu de su logu naturali suu e de su tzitadinu, s'ingulu e assotziau.

Po custu scopu:

- promovit e fait un'òrdini de su logu, àinturu de una crèscina de is atividadis econòmicu-productivas programadas;
- arregollit e spainat totu is informatziones disponìbilis a pitzu de sa cundizioni de s'ambienti e de su logu, de is arriscus ambientalis e de is leis in matèria de amparu de s'ambienti e de sa saludi;
- elaborat e tenit agiorronada sa mapa de is arriscus ambientalis cun su censimentu de totu is atividadis chi abbisongiant de averiguamentus po prevenni dònna forma de incuinamentu;
- s'impinniat in atziones po torrai a sanai is logus degradaus; a avalorai dònna beni naturali e stòricu chi ddoi est in su logu de Su Masu; s'incurat de frunimentu urbanu e imponit su decoru de totu is fàbbrius pùbbrius e privaus; agiudat a ndi pesai struturas impenniadas in s'amparu de s'ambienti;
- promovit, cun s'agiudu de is scolas e de is assòtzios sportivus e culturalis, totu is iniziativaas oportunas po afortiai in is tzitadinus sa cultura de is matas e, in su matessi tempus, de amanniai is àreas birdis de su logu suu;
- promovit pranus po s'amparu de sa terra e de sa suta-terra e s'impinniat a ndi bogai totu is genias de incuinamentu atmosfèricu, acùsticu e de s'acqua;
- imperat totu cussas measuras indispensàbilis po s'amparu de sa saludi e de sa seguresa de s'ambienti e de su logu de traballu e po s'amparu de sa maternidadi e de sa primu pipiesia;
- promovit is atividadis liberas in sa comunidadi movendi-sì po su superamentu de is disecuilèbrius econòmicus e sotzialis chi ddoi funt àinturu de sa comunidadi etotu;
- pigat totu cussas measuras chi serbint po sa faidura de un'agiudu sotziali profetosu cun formas de voluntariau cun atentzioni manna a is antzianus, a is minoris, a is inàbilis e invàlidus donendi atentzioni particolari a sa cundizioni de is giòvunus, po favoressi e ndi bogai dònna forma de emarginatzioni e disviadura in su cuntestu de sa vida sotziali, cun s'arreconoscimentu de s'arrolu fundamentali de sa famiglia in sa formatzioni de su tzitadinu, agiudendi-dda candu ndi tenit abbisòngiu deaderus.

ART. 9

IS SERVÌTZIUS PÙBBRICUS LOCALIS

Su Comunu – in su tretu de is cumpetènzias suas – providit a sa gestioni de is servìtzis pùbblicus localis, dedicaus a sa produsidura de is benis e de is atividadis po is tentas sotzialis e a promòviri su svilupu econòmicu e civili de sa comunindadi locali.

Su Comunu podit gestiri servìtzis pùbblicus e localis in is formas giurìdicas definias in economia, in cuncessioni a àterus, donendi prioridadi a cooperativas e sotziedadis de giòvunus, cun sienda speciali, cun sienda po atziosis po su prus a capitali pùbblicu locali, cun àteras tipologias determinadas de sa lei.

ART. 10

IS FUNTZIONIS STATALIS

Su Comunu gestit is servìtzis eletoralis, de anàgrafi, de stadu tzivili, de statìstica e de leva militari. Is funtzionis relativas funt esercitadas de su Sìndigu cument'e ufiziali de su governu.

Su Comunu fait àteras funtzionis amministrativas po is servìtzis de cumpetènzia statali chi funt intregadas cun lei, chi arregulat is arrelatas finantziàrias relativas, asseguendi is intradas chi serbint.

ART. 11

SA PROGRAMATZIONI

Su Comunu pigat sa polìtica de programatzioni cordinada cun sa Regioni e sa Provìntzia e is àterus entis territorialis cument'e mètodu ordinadori de s'atividadi sua; assetiat su programa de svilupu econòmicu e is pranus de interventu setoriali in su logu suu.

ART. 12

MOMENTUS DE SA PROGRAMATZIONI

Su Comunu fait sa programatzioni cun sa partecipazioni democràtica de is tzitadinus, de is assòtzis e de is partis sotzialis. Custa partecipazioni si cuncretizat:

- in is assembleas chi preparant su bilànciu de previsionis e de su contu consuntivu;
- in is preguntas de assemblea chi is s'ingulus o is assotziaus podint intregai s'inghendi su chi est prevìdiu de su statutu;
- in sa spainadura màssima de totu is atividadis de programatzioni de su Comunu;
- in sa possibilitadi de acudi a is trabballus de is cumissionis consillaris permanentis, chi tenint s'ètzidas pùbblicas. Is trabballus de is cumissionis e is cumpetènzias relativas funt inditadas de arregulamentu apòsitu.

ART. 13

AVALORAMENTU DE IS FORMAS ASSOTZIADAS

Est còmputu de su Comunu a avolorai is formas assotziadoras liberas promovendi fintzas organismus de partecipazioni de is tzitadinus a s'aministratzioni, cumenti aina de programatzioni e partecipazioni in s'atividadadi comunali.

Su Comunu favoressit sa formazioni de is consultas de is tzitadinus, de disciplinari cun arregulamentu apòsitu chi ndi scerit is formas de costituzioni e de funtzionamentu.

TÌTULU III

PARTICIPATZIONI E DERETUS DE IS TZITADINUS

ART. 14

SU DERETU DE ASSEMBLEA

Is tzitadinus, s'ingulus o assotziaus, d'ònnia borta chi nci ant a èssiri problemas de importu locali o de interessu colletivu, podint intregai istàntzia a su Sìndigu po sa convocazioni de un'assemblea populari.

Custas preguntas ant a dèpiri èssiri intregadas de assumancu 200 eletoris de su Comunu o de 2/3 de is assòtzius fundaus legalmenti e cun sea legali in su Comunu.

Su Sìndigu at a cunvocai s'assemblea populari aintru de 30 diis de s'istàntzia.

Su Sìndigu at a introdusi is arresultadas de s'assemblea a s'òrdini de sa dii in sa primu setziada bona de su Consillu.

ART. 15

SU REFERENDUM CONSULTIVU

- Est prevèdiu unu referendum consultivu chi su 10% de is tzitadinus eletoris de sa càmera de is deputaus e residentis in su Comunu ddu at a pregontai.
- Funt foras de su referendum is matèrias chi pertocant a is leis tributàrias, penalis e elettoralis in s'interis funt amìtias cussas chi funt de cumpetèntzia locali sceti.
- Sa propònnida de referendum depit èssiri intregada a su Sìndigu de su comitau chi dd'at promòviu e est discùtia in sa giunta aintru de 15 diis. A pustis de s'arricimentu tocat intregada a sa Cumissioni de is Afàrius Istituzionalis de su Consillu, chi donat su parri suu apòsitu de amissibilità e arregularidadadi aintru de is 10 diis afatantis.
- Su referendum, chi nudda ostat, podit èssiri fissau aintru de 90 diis de s'executibilità de sa deliberazioni consillari chi si detzidit s'amissibilità sua e est fissau de su Sìndigu cun provedimentu apòsitu.
- Po is protzeduras de votu si s'inghint cussas chi pertocant s'elezioni de sa càmera de is deputaus e de su senau de sa repùbblica.
- A su càrrigu finantziàriu po is spesas de su referendum s'aministratzioni at a dèpiri parai fronti cun dinari ordinàriu suu de bilànciu.
- No at a pòdiri èssiri fissau prus de unu referendum a s'annu.

- S'arresultau de su referendum at a èssiri postu a s'atenzioni de su primu Consillu comunali utilosu.
- Is referendum no si podint fàiri in coincidèntzia cun operatzionis eletoralis provintzialis e comunalis.

ART. 16

AMPARU DE IS DERETUS SOGETIVUS

- Su Comunu in su protzedimentu chi pertocat s'adotzioni de àutus chi incidint asuba de situatzionis giurìdicas sogetivas informat is interessaus luegus, notificandi a issus s'arresùmini essenziali de is detzididuras adotadas.
- S'informatzioni est pretzisa in matèria de pranus urbanisticus o de fàbbricu, de òperas pùbblicas, de imperu de su sutaterra, de pranus comercialis, in matèria de ambienti e de dònna àtera òpera de interessu pùbblicu.
- Is interessaus podint interverni in s'interis de su protzedimentu, motivendi cun àutu scritu is apretziamentus, cunsiderus e propònnidas insoru.
- Su Comunu at a donai motivatzioni de su cuntènniu de is interventus de is interessaus in is àutus formalis idòneus po is detzididuras de s'aministratzioni.
- Is tzitadinus chi po calisiat arrexoni s'iant a dèpiri intendi fertus in is deretus e interessus insoru podint fàiri recursu in is formas de lei.

ART. 17

IS ISTÀNTZIAS, IS PROPÒNNIDAS E IS PETITZIONIS

Is Tzitadinus, singulus o assotziaus, podint intregai istàntzias, propònnidas e petitzionis.

Is istàntzias, is propònnidas e petitzionis depint èssiri intregadas a su Sìndigu de su Comunu e acrarai sa chistioni, chi depit èssiri de cumpetèntzia giurìdica de su matessi Comunu.

Totu is istàntzias, is propònnidas e petitzionis depint èssiri firmadas cun arregularidadi.

A is istàntzias, propònnidas e petitzionis est torrada sceda scritta a incuru de is ufitzius cumpetentis, firmada de su Sìndigu o de unu delegau suu, est a narri, po is primus, de un'arresponsàbili de su servìtziu chi s'àutu pertocat po cumpetèntzia.

Is consilleris tenint sèmpiri poderi de istàntzia, propònnida e petitzioni cara a su Sìndigu, sa Giunta e su Consillu Comunali.

Su Sìndigu o is assessoris, chi delegaus a custu scopu, arrespundint aintru de trinta diis a is preguntas e a dònna àtera istàntzia de sindacau averiguadori intregadas de is consilleris.

Is scedas funt torradas in s'interis e is setziadas de su consillu.

Is maneras de intregada de custus àutus e de is scedas relativas funt disciplinadas de s'arregulamentu consillari.

ART. 18

PREGUNTA DE CUNVOCU DE SU CONSILLU COMUNALI

Su 10% de is tzitadinus eletoris de sa càmera de is deputaus e chi bivit in su Comunu podit preguntai a su Sindigu su cunvocu de su consillu comunali. S'arregulamentu at a disciplinari maneras, arrexonis e tèrminis de sa pregunta.

ART. 19

SU DERETU DE INTRADA A IS ÀUTUS

Totu is tzitadinus – siat s'ingulus, siat assotziaus, tenint deretu de intrada a is àutus amministrativus e a is documentus po s'alliberamentu de is còpias, paghendi innantis sceti is costus de produsidura, sigundu is disposas de is leis in vigori e s'*Arregulamentu asuba de su deretu de intrada a is àutus*.

Su Comunu s'at a ativai po arreconnosci a is tzitadinus su deretu de connosci is provedimentus, is àutus, is servìtzius ofertus de s'enti, cun s'istitutzioni de s'ufitziu po is deretus de is tzitadinus.

Su Comunu, in s'arregulamentu asuba de su deretu de intrada a is àutus, de s'informatzioni a is tzitadinus e de sa disciplina de pubbricatzioni de is àutus cunformat s'atzioni sua a is printzìpius de sa lei 241 de su 7 de Austu 1990 e mudas e integratzionis afatantis.

ART. 20

SU TEMPUS CHE ARRICHESSA COLLETIVA

Giai chi su tempus est un'arrichessa colletiva chi depit èssiri gestiu carculendi su tempus de totus, de totu is diversidadis e de totu is edadis, su Comunu, ainturu de is cumpetènzias suas, coordinat e ordinat is oràrius de is ufizius e de is atividadis de su Comunu cun su "Pranu Arreguladori de is oràrius de su tempus", arregordendi su chi est previdiu de s'art. 36 com. 3° L. 142/1990.

ART. 21

PARIDADI INTR'E FÈMINA E ÒMINI

1. Su Comunu, po su chi pertocat a is cumpetènzias giurìdicas suas nd'at a pesai servìtzius e struturas de informatzioni po s'acansamentu de oportunitadis paris cun su scopu de smenguai is discriminatzioni intr'e fèmina e òmini e de favoressi s'ecuilibriu intra arresponsabilidadi de sa famiglia e de su trabballu.
2. Su Comunu assegurat fintzas sa pari dinnidadi e oportunitadi de is trabballadoris de is duas genias, àtuat is mesuras, stabilèssias cun sa cuntratazioni decentrada, po favoressi paris oportunitadis in su trabballu e in s'ammannadura professionali.
3. In sa cumposizioni de is cumissionis giudicadoras de is cuncursus, depit èssiri assegurada sa presèntzia de ambaduas genias, assumancu in sa misura de 1/3.

ART. 22

CUMISSIONI PO IS PARIS OPORTUNIDADIS

Su Comunu, po su scopu de programai is políticas po s'acansu de paris oportunitadis intr'e fèminas e òminis, ndi pesat sa CUMISSIONI PO IS PARIS OPORTUNIDADIS.

Sa cumissioni est nomenada de sa giunta municipali asuba de sa propònnida de is chi funt eligias in su consillu comunali e est cumposta, in prus chi de custas, de spertus chi tenint cumpetènzia acrarada e/o sperientzia professionali, de rapresentantis de is OO.SS. nomenaus de is dipendentis de s'aministratzioni comunali. Sa cumissioni durat in càrriga po totu su mandau de su consillu comunali e a s'acabbu de su matessi sterrit un'arrelata de acabbu asuba de is atividadis fatas.

ART. 23

ALBU DE IS ASSÒTZIUS

Ainturu de is finalidadis de s'art. 13, est costituiu s'albu de is assòtzius.

Is deretus e is poderis, is fundòrius e is maneras po s'assentadura, funt disciplinaus de s'arregulamentu de is istitutus de sa partecipazioni.

In sa pregunta de assentadura ant a dèpiri èssiri inditaus:

- a. is finalidadis sodigadas e is atividadis relativas;
- b. su nùmuru de is sòtzius;
- c. is òrganus;
- d. dònna àteru elementu bonu a arreconosci s'organismu assotziadori.

A sa pregunta at a dèpiri essiri auniu s'àutu fundadori e su Statutu.

ART. 24

IS CONSULTAS

Ainturu de is finalidadis chi a s'art. 13 asuba de custu statutu, su Comunu favoressit su fundamentu de is consultas, chi podint:

- espressai parrimentus preventivus a pregunta o de proposta insoru a pitzus de àutus comunali;
- espressai propostas a is òrganus comunali po s'adotzioni de àutus;
- espressai propostas po sa gestioni e s'imperu de is servìtzius e benis comunali;

pregontai chi is funtzionàrius comunali e is aministradoris potzant interverni a is setziadas insoru po amostai difficultadis particularis sighendi su chi est stabilèssiu de s'arregulamentu e de manera cumpatibili cun is abbisòngius de s'aministratzioni.

TÌTULU IV

ÒRGANUS E FUNTZIONIS DE SU COMUNU – CONSILLU – SÌNDIGU

- GIUNTA

ART. 25

ÒRGANUS DE SU COMUNU

Funt òrganus de su Comunu: su Consillu, sa Giunta, su Sindigu, su Presidenti de su Consillu Comunali.

Su Consillu est òrganu de indiritzu e de averiguamentu políticu-aministrativu.

Sa Giunta est òrganu de gestioni aministrativa.

Su Sindigu est òrganu monocràticu. Est su legali rapresentanti de s'enti e su cabu de s'aministratzioni comunali, ofitziali de su governu po is servitzius de cumpetèntzia statali, autoridadi sanitària.

Su Presidenti ghiat su Consillu Comunali e ddu cunvocat.

ART. 26

SU CONSILLU COMUNALI

- S'eligidura de su consillu comunali, sa durada in càrriga sua, su nùmeru de is consilleris e sa positzioni giurídica insoru funt arregulaus de sa lei.
- Is cunsilleris pigant sa càrriga a s'àutu de sa proqramatzioni, est a nai, chi nci at mudadura, candu su consillu adotaat sa deliberatzioni relativa.
- In sa primu setziada, afatanti a sa proclamatzioni, su consillu comunali fait sa cumbàlida de is elìgius e sa nòmina de su presidenti suu scioberendi intr'e is pròpiu cunsilleris. Is funtzionis vicàrias de su Presidenti funt esercitadas de su consilleri prus mannu.
- Su consillu comunali abarrat in càrriga fintzas a s'eligidura de su nou, chi a pustis de sa pubricatzioni de su decretu de inditzioni de is comìtzius elettoralis, at a adotai sceti is àutus apretaus e chi no si podint perlongai.
- *Is dimissionis de sa càrriga de consilleri, indiritzadas a su Consillu, depint èssiri pigadas a su protocollu de s'Enti in s'òrdini de tempus de intregada. No si podint arrevocai, no ddi serbit sa pigada d'àutu e funt profetosas luegus.*

ART. 27

ADUNÀNTZIA DE SU CONSILLU

Su consillu comunali s'adobiat duas bortas a s'annu in sessioni ordinària – una in is mesis de abrili, maju, làmpadas – s'àtera in is mesis de ladàmini, donniassanti e mes'e idas.

Is àteras setziadas funt straordinàrias o straordinàrias apretosas.

Is avisus de cunvocu relativus funt spainaus de su Presidenti de su Consillu 10 diis innantis po is setziadas ordinàrias, 5 diis innantis po is straordinàrias e 48 diis innantis po is straordinàrias apretosas.

ART. 28

SCIOLLIDURA DE SU CONSILLU

Su consillu comunali est sciòlliu cun decretu de su Presidenti de sa Repùbblica asuba de sa propònnida de su Ministru de s'Internu, po is arrexonis e cun is protzeduras chi a s'art- 39 com. 1 de sa lei 8 de su mesi de làmpadas n. 142 mudau de s'art. 21 de sa lei n. 81/1993, de s'art. 3 de su D.L. n. 42/1993 furriau a lei n. 120/1993 e de s'art. 5, com. 2 e 3 de sa lei 15 de maju 1997, n. 127.

ART. 29

DECADESSIDA, BOGADURA E SUSPENSIONI DE IS ÒRGANUS

- Su consilleri comunali decadit de s'incàrriga chi mancat assumancu a cincu setziadas afatantis de su consillu, chena de peruna giustificatzioni. Sa matessi disciplina s'imperat cun is membrus de is cumissionis consillaris permanentis.
- Cun decretu de su Presidenti de sa Repùbblica, asuba de sa propònnida de su Ministru de s'Internu, su Sìndigu, is chi cumponint sa Giunta e/o sa Giunta, podint èssiri bogaus chi fetzant àutus contras a sa Costituzioni o po chistionis grais de òrdini pùbblicu o chi siant acusaus de una de is curpas previdias de sa lei 13 de Cabudanni 1982, n. 646 e mudaduras e aciuntas afatantis, o sutapostus a measuras de preventzioni e seguresa.
- Abetendi su decretu, su Prefetu podit dispònniri sa suspensioni chi est in su comma cabudianu, chi ddoi siant arroxonis de necessidadi grai e apretosa.
- Funt sarvas is dispositzionis de s'art. 15 de sa lei 19 martzu 1990, n. 55.

ART. 30

ARRESPONSABILIDADIS PO IS AMINISTRADORIS E SU PERSONALI

Po is aministradoris, po su personali de su Comunu e de is istituzionis po is servìtzus sotzialis si s'ghint is dispositzionis chi funt in vigori in matèria de arresponsabilidadi de is impreaus tzivilis de su stadu.

Su tesoreri e dònna àteru agenti contàbili chi apat manixu de dinari pùbblicu e siat incarrigau de sa gestioni de is benis de su comunu e puru is chi si traghint in is incàrrigus donaus a custus agentis, depint torrai contu de sa gestioni insoru e funt asuta de sa giurisditzioni de sa Corti de is Contus, cunforma a is normas e is protzeduras previdias de is leis in vigori.

S'atzioni de arresponsabilidadi si prescriit in 5 annus de su fatu. S'arresponsabilidadi faci a is aministradoris comunalis e a is istituzionis e fintzas a is dependentis est personali e no si alladiat a is erederis.

S'aministratzioni comunali firmat politzas assiguratoras apòsitas a favori de is Aministradoris e de is Funtzionàrius chi garantint is arriscus no dèpius a trampa o curpa grai, acapiaus a su cumprimentu de is funtzionis insoru.

ART. 31

IS DERETUS DE IS CONSILLERIS

Is consillaris comunalis tenint deretu de otènniri de is ufitzius de su Comunu, in prus chi de is siendas insoru, istituzionalis o entis dependentis, totu is novas e is informatzionis chi tenint e chi funt utilosas po su cumprimentu de su mandau insoru, in còpia foto-stàtica puru, s'ghendi is tzriminaus de manera spetzìfica de sa lei.

Is consilleris comunalis tenint su deretu de iniziativa asuba de dònna chistioni sutaposta a sa deliberatzioni de su Consillu. Tenint deretu fintzas de intregai interrogus e motzions in is formas definias de s'arregulamentu.

Chi ddu pedit su 1/5 de is consilleris, su Sìndigu o su Presidenti de su Consillu depit auniri su Consillu aintru de 20 diis, ponendi a s'òrdini de sa dii is chistionis preguntadas.

Is setziadas de su Consillu e de is cumissionis permanentis funt pùbbricas, foras de is ocasionis prevìdias de s'arregulamentu.

Is trabballus de su Consillu ant a èssiri disciplinaus de un'arregulamentu apòsitu.

ART. 32

CUMPETÈNTZIAS DE SU CONSILLU

1. Su Consillu tenit competèntzia sceti po is àutus fundamentalis previdius de s'art. 32 de sa lei 142/90 e mudas e aciuntas afatantis.
2. Is deliberatzionis in òrdini a is chistionis arremonadas in custu artìculu no podint èssiri pigadas po apretu de àterus òrganus de su Comunu, foras de cussas chi pertocant a is mudas de bilànciu de pòniri a s'aprovatzioni de su Consillu in is 60 diis afatantis, a pena de decadèntzia.
3. Candu tres consilleris comunalis ndi fetzant pregunta scritta e motivada cun s'inditu de is normas violadas aintru de 10 diis de s'apicadura a s'albu pretòriu de is deliberatzionis de giunta po is matèrias (chi funt in vigori) allistadas in s'art. 29 de sa Lei Regionali n. 38/94 e mudas e aciuntas afatantis. Custas deliberatzionis funt postas a su controllu po is illegitimidadis denuntziadas.
4. In is matessi tèrminis chi a su comma de innantis, po is vitzius de incumpetèntzia o de abètiu cun àutus fundamentalis de su Consillu, duus consilleris podint pediri s'intregada a su comitau regionali de controllu de custus àutus.
5. In s'interis a s'apicadura a s'albu pretòriu is deliberatzionis chi a su segundu coma funt trasmìtias in elencu a is cabus de is grupus consiliaris.
6. No funt sutapostas a controllu preventivu de legitimidadi is deliberatzionis sceti esecutivas de àteras deliberatzionis.

ART. 33

IS CUMMISSIONIS CONSILLARIS

Su Consillu imperat cumissionis pesadas àinturu de sei etotu cun critèriu proportzionali. A is cumissionis podit èssiri pedia sa partecipazioni de s'assessori e/o de su funtzionàriu competenti po matèria.

Ant a èssiri fundadas, cumentisiat, is cumissionis afatantis:

1. Afàrius Istituzionalis – Bilànciu, Programatzioni e Svilupu; Urbanìstica
2. Istruzioni Pùbblica, Cultura, Ambienti e Tempus Lìberu

A majoria assoluta de is membrus suos, su Consillu comunali podit fundai fintzas, àinturu de sei etotu, cumissionis de averiguadura asuba de s'atividadi de s'aministratzioni.

Totu is nòmenas funt de competèntzia de su Consillu comunali e funt fatas in s'arrespetu de sa proportzionalidadi intr'e is grupus chi ddoi funt in su Consillu.

Totu is assembleas funt pùbbricas.

ART. 34

CUMMISSIONIS CONSILLARIS STRAORDINÀRIAS, TEMPORÀNEAS E SPETZIALIS

Su Consillu podit fundai – cun deliberatzioni pigada a majoria assoluta de is cumponentis – cummissionis consillaris straordinàrias, temporaneas, spetzialis, de averiguada e de inchiesta, stabilessendi in s'àutu de fundadura is còmputus, sa cumpositzioni, sa durada, is poderis de averiguada chi funt stètius cunferius, is modalidadis de funtzionamentu e sa frunidura de is siendas, servìtzius, struturas e personali chi si pensit siat pretzisa po su cumprimentu de su mandau.

Is trabballus de is cummissionis aici nomenadas depint èssiri fatus aintru de su tèrmini stabilèssiu, pena sa decadèntzia automàtica de sa Cumissioni.

Is trabballus de sa Cumissioni acabant cun sa presentada, cun su depòsitu in sa segreteria a dispositzioni de su Consillu aintru de su tèrmini stabilèssiu, de un'arrelata a incuru de su Presidenti de sa Cumissioni.

Est facultadi de is comissàrius contràrius de intregai arrelatas de minoria in is matessi formas e tèrminis de s'arrelata de sa cumissioni.

S'arrelata de sa cumissioni e is eventualis de sa minoria depint èssiri postus a s'esàmini de su consillu po sa pigada de provedimentus eventualis in sa primu setziada afatanti a cussa de su depòsitu fatu.

ART. 35

CUMPOSITZIONI DE SA GIUNTA

Sa Giunta, nomenada de su Sindigu, est cumposta de su Sindigu etotu, chi dda presiedit, e de unu mìnimu de cuàturu e unu màssimu de ses assessoris, intr'e issus unu visu-Sindigu puru.

Podint èssiri nominaus assessoris is tzitadinus chi no fetzant parti de su Consillu chi tengant is tìtulus de cumpatibilidadi a sa càrriga de consilleri cunforma a is arrègulas chi funt in vigori.

Si podit pigai sa càrriga de assessori fintzas a unu màssimu de tres mandaus afatantis.

ART. 36

FUNTZIONIS DE SA GIUNTA

- 1 Sa Giunta agiudat a su Sindigu po s'aministratzioni de su Comunu e traballat cun is deliberatzionis collegialis.
2. Cumprit totu is àutus de aministratzioni chi no siant arreservaus de sa lei a su Consillu e chi no siant àinturu de is cumpetèntzias, previdias de is leis e de su statutu, de su Sindigu de su Segretàriu Comunali o dei is funtzionàrius arresponsàbili de ufitziu. *Est cumpetèntzia de sa Giunta puru s'afillamentu de s'Arregulamentu apitzu de s'Ordinamentu de is Ufitzios, de is Servìtzius e de sa frunidura orgànica de s'enti.*
- 3 Agiudat a su Sindigu in s'atuamentu de is incarreramentus generalis de su Consillu.
- 4 Arrelatat a su Consillu apitzus de s'atividadis sua e fait atividadis de proposta e de impèllida in deretura de su matessi.
- 5 Is sètzidas de sa giunta no funt pùbbricas. Su votu est craru foras de is acasus chi previdius espressamenti de sa lei e de s'arregulamentu.

S'eventuali avotatzioni secreta at a dèpiri arresultai de su verbali, cun arreferimentu a sa norma relativa; chi no ddoi est inditu differenti is avotatzionis s'intendint fatas in forma crara.

ART. 37

ELIGIDURA DE SU SÌNDIGU – NÒMINA DE SA GIUNTA

1. Su Sìndigu est elìgiu de is tzitadinus a sufràgiu universali e deretu sighendi is dispositzionis inditadas de sa lei e est membru de su Consillu. Abarrat in càrriga segundu *sa norma de lei*.
2. Su Sìndigu nomenat is cumponentis de sa Giunta, intr'e issus su visu-Sìndigu e ndi donat comunicatzioni a su Consillu in sètziada aposita afatanti a cussa de cumbàlida de is elìgius, de cunvocai aintru de su tèrminu perentòriu de trinta diis. In sa matessi sètziada funt presentadas is lìnias programàticas chi pertocant a is atzionis e a is progetus de fàiri in s'interis de su mandau, intèndia sa Giunta e su staff dirigidori de su Comunu. S'adeguamentu e s'averiguada periòdica de s'atuamentu de is lìnias programàticas po su chi pertocat a Sìndigu e a is Assessoris, si fait dònna annu in s'interis cun s'esàmini e s'aprovatzioni de su contu consuntivu de s'annu innantis. Is lìnias programàticas funt arrexonadas e aprovas de su Consillu cun àutu apositu.
3. Su Sìndigu cunvocat sa primu sètziada de su Consillu a cabu de su tèrmini perentòriu de dexi diis de s'eletzioni. In ocasioni de inosservàntzia de s'òbrigu de cunvocu, su Prefetu providit in bia sostitutiva.
4. Su Sìndigu podit destituiru unu o prus assessoris, donendi-ndi comunicatzioni motivada a su Consillu.
5. Chini at fatu su sìndigu po duus mandaus afatantis de assumancu duus annus, ses mesis e una dii no est, candu scadit su segundu mandau, eligibili torra luegus po sa matessi càrriga.

ART. 38

ÀTERAS CUMPETÈNZIAS DE SU SÌNDIGU

1. Su Sìndigu est s'òrganu arresponsàbili de s'aministratzioni, arrapresentat s'enti, cunvocat e ghhiat sa Giunta e subraindendit a su funtzionamentu de is servìtzius e de is ufìtzius e fintzas a s'esecutzioni de is àutus.
2. Su Sìndigu esercitat is funtzionis chi ddi funt donadas de is leis, de su statutu e de is arregulamentus e subraindendit fintzas a sa cumpridura de is funtzionis statalis e regionalis donadas o delegadas a su Comunu.
3. Su Sìndigu coordinat e organizat, sighendi is inditus espressaus de su Consillu Comunali e intra de is critèrius chi iant a pòdiri èssiri inditaus de sa Regioni, is oràrius de is siendas comercialis, de is siendas e de is servìtzius pùbbricus, e fintzas, de acòrdiu cun is arresponsàbilis de su logu chi tenint cumpetèntzia in is aministratzionis interessadas, is oràrius de abertura a su

pùbbricu de is ufizius pùbbricus de su logu, cun su scopu de armonizai sa faidura de is servìtzius cun totu is abisòngius de is imperadoris.

4. Asuba de is indirtzus stabilèssius de su Consillu, su Sìndigu providit a nomenai, inditai e annuddai is rapresentatis de su Comunu in is entis, siendas e istituzionis. Totu is nòmenas e is inditaduras depint èssiri fatas aintru de corantacincu diis de s'insediamentu, est a narri aintru de is tèrminis de scadèntzia de s'incàrrigu de innantis. Deghinò, su comitau regionali de averiguamentu pigat is provedimentus suplidoris, cunforma a su chi narat s'art. 48 de sa L. 142/90.

5. Su Sìndigu nomenat su Segretàriu Comunali o ddu annuddat – cun deliberatzioni de sa Giunta – chi ddoi ant a èssiri is presupostus de lei.

6. Su Sìndigu nomenat is arresponsàbilis de is ufizius e de is servìtzius, donat e discinit is incàrrigus de collaboratzioni esterna sighendi is maneras e is critèrius stabilèssius de s'art. 51 de sa lei 8 de Làmpadas 1990, n. 142 e de s'arregulamentu comunali.

7. Innantis de ndi pigai is funtzionis su Sìndigu imprestat giuramentu ananti de su *Consillu Comunali in sa sètziada de insediamentu* segundu sa fòrmula afatanti: “Giuru de essi fideli a sa Repùbblica, de ndi arrespetai cun sintzillesa sa costituzioni e is leis de su Stadu, de cumpriri a is doveris de s'ufiziu miu in s'interessu de s'aministratzioni po su beni pùbbricu”.

8. Sinnu de su Sìndigu est sa fàscia a tres coloris cun su stemma de sa Repùbblica e su *stemma de su Comunu* de portai a bandulera asuba de sa pala dereta.

ART. 39

CUMPETÈNTZIAS STATALIS DE SU SÌNDIGU

1. Su Sìndigu, cumentu a ofitziali de su governu, subraintendit:

a. a su possedimentu de is arregistrus de stadu tzivili e de populatzioni e a is cumpriduras chi dd'ant intregau is leis is matèria eletorali, de leva militari e de statìstica;

b. a s'emanatzioni de is àutus chi funt donaus de is leis e de is arregulamentus in matèria de òrdini e de seuresa pùbbrica, de sanidadi e de igieni pùbbrica;

c. a su sboddicamentu, in matèria de seuresa pùbrica e de politzia giuditziària, de is funtzionis chi ddi intregat sa lei;

d. a sa billada asuba de totu su chi potzat interessai sa seuresa e s'òrdini pùbbricu, faendi- ddu sciri a su Prefetu.

1. Su Sìndigu, coment'e ofitziali de su governu, pigat cun àutu motivau e in s'arrespetu de is printzìpius generalis de s'ordinamentu giurìdicu, provedimentus contingìbilis e urgentis in matèria de sanidadi e de igieni, edilìtzia e politzia locali cun sa tenta de prevenni e ndi bogai arriscus grais chi ameletzint sa saludi de is tzitadinus; po s'esecuzioni de is òrdinis relativus podit pediri a su Prefetu, candu chi serbat, s'agiudu de sa fortza pùbbrica.

2. In s'apretu, cun su tràficu e/o incuinamentu de s'àiri e acùsticu, est a narri candu po nexi de occurrèntzias straordinàrias, ddoi siant netzessidadis specifìcas de is umperadoris, su Sìndigu podit cambiai is oràrius de is sogetus inditaus a su puntu 3 de s'articulu de innantis.

3. Aintru de is servìtzius chi a custu articulu, funt previdias averiguadas prefetìtzias po s'acramentu de su funtzionamentu regulari de is matessi servìtzius, e fintzas po s'achirimentu de datus e novas chi interessint àterus servìtzius generalis.

ART. 40

VISU-SÌNDIGU

Su Visu-Sìndigu pigat su postu in totu is funtzionis su Sìndigu in s'interis chi est assenti, impediù o suspèndiu de sa s'incàrrigu.

Inacapitendi ausèntzia o impèdu de su Visu-Sìndigu puru, intamus de su Sìndigu provedit su prus Assessori mannu de edadi.

ART. 41

MOTZIONI DE DISCUNFIANTZA

1. Su votu de su Consillu Comunali contràriu a una propònnida de su Sìndigu o de sa Giunta no ndi cumportat is dimissionis.
2. Su Sìndigu e sa Giunta acabbant sa càrriga chi incapitat s'aprovazioni de una motzioni de discunfiantza votada cun apellu nominali de sa majoria assoluta de is cumponentis su Consillu. Sa motzioni de discunfiantza depit èssiri motivada e sutascrita de assumancu 2/5 de is Consilleris assinnaus chena de contai su Sìndigu po custu scopu e est posta in chistioni no innantis de 10 diis e no a pustis de 30 diis de sa presentazioni sua.
3. Chi sa motzioni est aprovada, si sciollit su Consillu e si nominat unu Comissàriu sighendi is leis chi funt in vigori.

ART. 42

DIMISSIÒNIS, IMPEDU, MOVIDURA, DECADÈNTZIA, SUSPENSIONI O MORTI DE SU SÌNDIGU

1. Incapitendi dimissionis, impèdu permanenti, movidura, decadèntzia o morti de su Sìndigu, sa Giunta decadit e si protzedit a su sciollimentu de su Consillu. Su Consillu e sa Giunta abarrant in càrriga fintzas a s'eletzioni de su Consillu nou e de su Sìndigu nou. Fintzas a is eletzionis noas is funtzionis de su Sìndigu dd'as fait su Visu-Sìndigu.
2. Su Visu-Sìndigu arremprasat su Sìndigu incapitendi assèntzia o impèdu temporàneu, e fintzas po suspensioni de s'esercitziu de sa funtzioni pigada sighendi s'art. 15, com. 4-bis, de sa lei 19 Martzu 1990, n. 55, cumenti cambiau de s'art. 1 de sa lei 18 Gennaxu 1992, n. 16.
3. Is dimissionis presentadas de su Sìndigu funt irrevocàbilis e produsint is efetus chi a su comma 1 passau su tèrmin de 20 diis de sa presentada insoru a su Consillu.
4. Su sciollimentu de su Consillu Comunali stabiessit in dònna ocasioni sa decadèntzia de su Sìndigu e de sa Giunta.

ART. 43

S'AMPARADORI TZÌVICU

S'Aministratzioni podit fundai s'ufitziu de s'Amparadori Tzìvicu,

Cunforma a sa deliberazioni de su Consillu, su Comune podit aderiri a propositat po sa costituzioni de un'Ufitziu Ùnicu de s'Amparadori Tzìvicu intremesu entis differentis o fintzas imperai s'ufitziu chi òperat in àterus comunus.

S'Amparadori Tzìvicu tenit s'arruolu de fiantzeri de s'impartzialidadi de s'andamentu bonu de s'atividadi de s'aministratzioni comunali, de is siendas e de is entis dependentis, segundu is protzeduras disciplinadas in s'arregulamentu apòsitu aprovau de su Consillu Comunali.

S'Amparadori Tzìvicu fait fintzas su controllu eventuali de legitimidadi asuba de is àutus deliberativus de su Consillu e de sa Giunta, chi ddu pregontat assumancu tres Consilleris comunali.

S'Amparadori Tzìvicu òperat in cundetzioni de autonomia organizzadora e funtzionali prena, faendi scèti s'interessu de is tzitadinus, de is assòtzius, organismus e entis titularis de situatzionis sogetivas de importu giurìdicu.

S'Amparadori Tzìvicu tenit su deretu de otenni chena de formalidadis de is dirigidoris, de is funtzionàrius e de is arresponsàbilis de is ufìtzius e de is servìtzius sa còpia de totu is àutus e documentus, in prus chi dònna nova, mancai siat coberta de secretu, utilosa po su cumprimentu de su mandau.

S'Amparadori Tzìvicu depit aguantai su secretu de ufìtziu e tenit, in s'esercìtziu de is atributzionis, sa càrriga de ofitziali pùbricu.

*Innantis de pigai is funtzionis fait giuramentu ananti de su Sìndigu imperendi sa fòrmula afatanti :
“ **Deu giuru de cumpriri su mandau arriciu in s'interessu de is tzitadinus e in s'arrespetu de is leis e de is normas arregulamentaris de s'enti**”.*

S'Amparadori Tzìvicu arrelatat a perìodus a su Consillu Comunali e, cumentu e chi siat, innantis de sa scadèntzia de su mandau suu asuba de s'atividadi fata inditendi is interventus fatos e s'innalendi is malus funtzionamentus, is omitiduras e is stentus de s'aministratzioni e de is ufìtzius cun is tzitadinus.

Su Presidenti de su Consillu depit assentai s'arrelata de s'Amparadori Tzìvicu aintru de is chistionis a s'òrdini de sa dii de is traballadoris consillaris aintru de 60 diis de sa pregunta.

Is intradas finanziàrias, is traballadoris, is struturas tènnicas e logìsticas de pònneri a disponimentu de s'Amparadori Tzìvicu funt stabilèssias cun provvedimentu de sa Giunta, segundu s'arregulamentu asuba de su funtzionamentu de s'Ufìtziu.

A s'Amparadori Tzìvicu ddi cumpetit una acumpentzu a su mesi stabilèssiu de su Consillu Comunali a s'àutu de sa nòmina, chi no depit èssiri prus manna de cussa assinnada a is assessoris.

ART. 44

TÌTULUS E MANERAS DE NÒMENA DE S'AMPARADORI TZÌVICU

A s'Ufìtziu de s'Amparadori Tzìvicu est preposta una personi, in possessu de su diploma de làurea in Giurisprudèntzia o àtera làurea de pari valori, chi, po sperièntzia fata, donghit garantzias de cumpetèntzia, onestadi e fundòriu de sentidu.

No podint èssiri nomenaus a sa càrriga de Amparadori Tzìvicu is chi:

- a) siant in una de is cunditzionis de no èssiri eligìbilis e cumpatìbilis a sa càrriga de cunsilleri comunali;*
- b) apant ocupau, s'annu innantis de sa nòmena, càrrigas in partidus o movimentus politicus a calisiat livellu o si siant candidaus in is eletzionis politicis o amministrativas localis, provintzialis o regionalis cabudianas;*

c) *is funtzionàrius e is chi faint parti de su comitau regionali de controllu;*

S'Amparadori Tzìvicu est elìgiu de su Consillu Comunali a scrutìniu secretu, cun votu a favori de sa majoria assoluta de is consilleris assinnaus; abarrat in càrriga cincu annus inghitzendi de sa dii de su giuramentu e no podit èssiri nomenau po prus de duus mandaus afatantis bastit chi tengant durada de assumancu duus annus, ses mesis e una dii.

Chi s'ufitziu no siat torrau a constitui in pressi a sa scadèntzia de su mandau, s'Amparadori Tzìvicu in càrriga esercitat is funtzionis fintzas a sa prestazioni de su giuramentu de parti su sucessori e, comuncas, po unu tempus chi no siat prus longu de cussu previdiu in bia generali de sa lei asuba de s'arrennovu de is òrganus aministrativus.

S'Amparadori Tzìvicu podit èssiri bogau de s'incàrrigu innantis de sa scadèntzia de su mandau scéti po violatzionis grais de sa lei, cun deliberatzioni motivada de su Consillu Comunali, pigada in sètziada secreta a majoria de is 2/3 de is Consilleris Comunalis assinnaus.

Chi, in su mentris de su mandau, nci siat una de is cunditionis po no èssiri elegibili o cumpatibili, s'Amparadori Tzìvicu est decrarau decadèssiu cun is matessi maneras e protzeduras previdias de sa lei po is Consilleris Comunalis.

TÌTULU V

FINÀNTZIA E CONTABILIDADI – AVERIGUAMENTU DE GESTIONI

ART. 45

RISORSAS FINANTZIÀRIAS

1. Su Comunu tenit autonomia finantziària fundada asuba sa seguresa de risorsas suas e tramudadas, ànturu de is leis asuba de sa finàntzia pùbblica.
2. Su Comunu tenit fintzas podestadi impositiva autònoma in su campu de is boddetas, de is pagamentas e de is tarìfas, ànturu de is lìmitis stabilèssius de sa lei.

ART. 46

SU BILÀNCIU

1. Su Comunu deliberat ànturu de su 31 de su mesi de Idas o, a dònna manera, in is tèrminis de sa lei, su bilànciu de previsionis afatanti, sighendi is printzìpius de unidadi, universalidadi, interessa, onestadi, paridadi finantziària.
2. Su bilànciu est fruniu de una relatzioni de previsionis e programatzioni e de unu bilànciu de prus annus de durada paris a cussu de sa Regioni.
3. Su bilànciu e is acapius suos depint, comuncas, èssiri fatu de manera chi si-ndi potzant ligi po programmas, servìtzius e interventus.
4. Is provvedimentus de is arresponsàbilis de is servìtzius chi cumportant impìnnius de spesa funt trasmitius a s'arresponsàbili de su servìtziu finantziàriu e funt esecutivus cun s'apositionis de su vistu de arregularidadi contàbili chi atestit sa cobertura finantziària.

5. Is arresurtaus de gestiuni funt averiguas cun sa contabilitadi econòmica e amostaus in su contu chi nci est su contu de su bilànciu e su contu de su patrimòniu, segundu is dispositzionis de s'arregulamentu.
6. A su contu consuntivu est acapiada una relatzioni amostadora de sa Giunta chi espressat is apretziamentus de profetu de s'atzioni fata, in basi a is arresurtaus achirus in arrelatu a is programmas e a is costus sustènnius cumentis arresurtant de relatzionis apòsitas fatas de is arresponsàbilis de is servìtzius.
7. Su contu consuntivu est deliberau de su Consillu Comunali aintru de su 30 de su mesi de Làmpadas de s'annu afatanti.

ART. 47

S'ARREGULAMENTU DE CONTABILIDADI

1. Su Consillu Comunali aprovat s'arregulamentu de contabilitadi, de amministratzioni de su patrimòniu e de is cuntratus.
2. Su Comune s'ghit is protzeduras previdias de sa normativa de sa comunidadi econòmica europea pigada o, commentisiat, chi est in vigori in s'ordinamentu giuridicu italianu.

ART. 48

SU COLLÈGIU DE IS REVISORIS DE IS CONTUS

- 1) Su Consillu Comunali eligit, cun votu limitau a duus cumponentis scéti, su Collègiu de is Revisoris, cumpostu de 3 personis. Is cumponentis de su Collègiu de is Revisoris de is Contus depint èssiri scioberaus:
 - a) unu aintru de is assentaus a s'arruolu de is Revisoris oftzialis de is contus, chi fait su presidenti;
 - b) unu aintru de is assentaus a s'albu de is dotoris cumertzialistas;
 - c) unu aintru de is assentaus a s'albu de is ragonieris.
- 1) Issus durant in càrriga tres annus, no si podint arrevocai, sarvu chi no fetzant su traballu insoru, e funt eligibilis torra una borta scéti.
- 2) Is revisoris tenint deretu de biri is àutus e is documentus de s'enti *chi serbint po fàiri s'atividadi de revisioni*.
- 3) Su Collègiu de is Revisoris, cunforma a is dispositzionis de s'arregulamentu, tenit is funtzionis afatantis:
 - a) agiudat a su Consillu Comunali in sa trìplici funtzioni de averiguamentu amministrativu, de càstiu de s'arregularidadi econòmicu-finanziària de sa gestiuni, de consulèntzia e de refertu donendi, a periodus, fintzas cun iniziativa cosa sua, rilevaduras oportunas, datus e informatzionis asuba de sa gestiuni amministrativa de s'enti;
 - b) atestat sa currendèntzia de su càlculu a is arresultadas de sa gestiuni, fendi una relatzioni apòsita, chi acumpangit sa proposta de deliberatzioni consillari de su contu consuntivu. At a èssiri còmputu de su presidenti de su collègiu a arrelatai a su consillu. In sa matessi relatzioni su collègiu espressat rilevaduras e propònnidas chi punnant a achiriri mellus eficèntzia,

arrendada e economicidadi de sa gestioni. Is revisoris de is contus arrespundint de sa beridadi de is atestatzionis insoru e cumprint is doveris insoru cun s'incuru de su mandatàriu. Chi s'agatint irregularidadis grais in sa gestioni de s'Enti, ndi arreferint luegus a su Consillu.

ART. 49

AVERIGUAMENTU INTERNU DE GESTIONI

S'averiguamentu internu de gestioni est portau a sa cumpentèntzia de su Collègiu de is revisoris chi ddu faint sigundu is printzìpius stabilèssius de is dispositzionis chi a is artìculus 39, 40, 41 de su D.LGS. n° 77/1995 e mudaduras e aciuntas afatantis e fintzas de s'arregulamentu de contabilidadi de su Comunu.

TÌTULU VI

ORDINAMENTU DE IS UFÌTZIUS E DE IS SERVÌTZIUS

ART. 50

PRINTZÌPIUS GENERALIS DE ORGANIZADURA

- 1) S'organizadura struturali e operativa de is ufìtzius e de is servìtzius est informada a is printzìpius de sa democratzia e de sa partecipazioni, de su decentramentu e de fundòriu de is protzeduras, po achiriri a s'eficèntzia e a su profetu de s'atzioni aministrativa de su Comunu.
- 2) S'organizadura de is ufìtzius e de is servìtzius tenit unu caràtiri strumentali po s'achirimentu de is finalidadis istituzionalis e s'informat a is fundòrius de s'andamentu bonu, imparzialidadi, economicidadi, onestadi, simprificatzioni de is protzeduras, efetu e atùliu de s'aministratzioni pùbblica.
- 3) S'aparìciu organizadori si movit aintru de is livellus istituzionalis de s'enti e sa comunidadi de su logu e est stabilèssiu in arrelatu a is atributzionis e a is funtzionis chi ndi arribant de sa lei a su Comunu e/o de is programas de s'aministratzioni.
- 4) S'ordinamentu de sa strutura est fatu sigundu a unu disìnniu organizadori allentiosu chi lassit sa mobilidadi interna de is traballadoris cumentis est scritu in s'arregulamentu apòsitu asuba de s'ordinamentu de is ufìtzius e de is servìtzius.
- 5) Sa cobertura de is postus de is arresponsàbilis de is servìtzius o de is ufìtzius, de cualificas de spetzializatzioni arta, podit èssiri fata cun cuntratu a tempus determinau de deretu pùbblicu o, a primori e cun deliberatzioni motivada, de deretu privau, abarrendi firmus is tìtulus pedius po sa cualifica de esercitai.
- 6) Po obietivus determinaus e cun acòrdius a scadèntzia, s'arregulamentu podit previdiri agiudu de a foras a cuntènniu artu de professionalidadi chi a s'art. 2229 de su Còdixi Tzivili, opuru de àteru balori sighendi s'art. 2222 de su Còdixi Tzivili.

Su Comunu disciprinat cun arregulamentu apòsitu, in cunformidadi de is printzìpius previdius de custu statutu e de is leis chi funt in vigori, s'ordinamentu generali de is ufìtzius e de is servìtzius.

ART. 51

INDIRITZU POLÌTICU-AMINISTRATIVU. FUNTZIONIS E ARRESPONSABILIDADI DE IS ÒRGANUS BUROCRÀTICUS.

- 1) Is òrganus de governu de su Comunu discinint is obietivus e is programas de pònniri in àutu averiguendi sa currepundèntzia de is arresurtaus de sa gestioni amministrativa a is diretivas generalis donadas.
- 2) Tocat a is funtzionàrius arresponsàbilis sa dirigidura de is ufizius e de is servìtzius sighendi is fundòrius e is arrègulas detaus de is arregulamentus, chi si cunformant a su printzìpiu chi is poderis de indiritzu e de averiguada tocant a is òrganus eligidoris, in s'interis chi sa gestioni amministrativa est donada a su segretàriu e a is funtzionàrius diretivus arresponsàbilis.
- 3) Tocant a is matessi totu is còmputus, s'adotzioni puru de àutus chi impinniant s'amministratzioni faci a foras, chi is leis e custu statutu espressamenti no alloghint a is òrganus de governu de s'enti. *De manera particulari tocant a issus is funtzionis previdias de s'art. 51 de sa Lei n. 265/1999.*

ART. 52

SU SEGRETÀRIU COMUNALI

Su Segretàriu Comunali est unu funtzionàriu pùbbricu, chi dipendit de Agentzia apòsita. Fait còmputus de collaboratzioni e funtzionis de agiudu giuridicu-amministrativa po is òrganus de s'enti de manera cunforma a s'atzioni amministrativa, a is leis, a su Statutu e a is arregulamentus.

Subraintendit a su faimentu de is funtzionis de is arresponsàbilis de is ufizius e servìtzius e ndi coordinat is atividadis.

Ddi spetat dònna àtera funtzioni atribuia de s'arregulamentu asuba de s'ordinamentu de is ufizius e de is servìtzius.

Est nomenau de su Sìndigu cunforma a su coma 70 de s'art. 17 de sa lei n. 127/1997, e issu etotu nci nci-ddu podit bogai chi nci funt is presupostus e cun is protzeduras de su coma 71 de su matessi art. 17.

Podit, cun provedimentu de su Sìndigu, èssiri nomenau Diretori Generali cun is àteras cumpetèntzias donadas a custa figura de s'arregulamentu comunali arremonau innantis.

ART. 53

IS PARRIS STIMADORIS

Asuba de dònna propònnida de deliberatzioni intregada a su Consillu e a sa Giunta, chi no siat àutu de indiritzu scéti, depit essi pediu su parri asuba de s'arregularidadi tènnica de s'arresponsàbili de su servìtziu interessau e, chi at a cumportai impinnius de spèndida o smèngua de is intradas, de s'arresponsàbili de su servìtziu finantiàriu apitzu de s'arregularidadi contàbili. Is parris funt aunius in sa deliberatzioni.

In assèntzia de s'arresponsàbili de su servìtziu, su parri tènnicu est donau de su Segretàriu.

Is sogetus arremonaus arrespundint in bia amministrativa e contàbili de is parris donaus.

TÌTULU VII
DISPOSITZIONIS FINALIS E TRANSITÒRIAS

ART. 54

SA GESTIONI DE IS SERVÌTZIUS

- 1) Su Comunu, àinturu de is cumpetènzias suas, providit a sa gestioni de is servìtzius pùbbricus chi tengant po ogetu sa produsidura de siendas e atividadis po fàiri tentas sotzialis e a promòviri s'amannamentu econòmicu e tzivili de sa comunidadi de su logu.
- 2) Is servìtzius arreservaus sceti a su Comunu funt stabilèssius de sa lei.
- 3) Su Comunu podit gestiri is servìtzius pùbbricus fendi economia, donendi-ddus a àterus po mesu de azienda spetziali, po mesu de istitutzioni, po mesu de sotziedadis de capitalis.
- 4) Po sa gestioni de is servìtzius pùbbricus de su logu su Comunu previdit arregulamentus apòsitus.

ART. 55

ARRESERVA DE LEI

Is matèrias chi pertochint a is finàntzias e a sa contabilidadi funt arreservadas a sa lei de su Statu, foras de su chi est previdiu de su statutu e de s'arregulamentu apòsitu de contabilidadi.

ART. 56

AVERIGUAMENTU ASUBA DE IS ÀUTUS E ÒRGANUS

S'averiguamentu asuba de is àutus e de is òrganus de su Comunu est arregulau de sa lei 3 AUSTU 1999 n. 265, *de is dispositzionis de sa lei regionali 13 de masi de idas 1994, n. 38 – de sa lei 15 maju 1997, n. 127 – in prus de dònna àtera norma statali o regionali in matèria.*

ART. 57

APROVAZIONI DE SU STATUTU

Su statutu est deliberau de su Consillu Comunali cun votu a favori de 2/3 de is consilleris. Chi no s'arribit a custa majoria, sa votazioni at a èssiri arrepìtia in sètzida afatanti de si fàiri aintru de 30 diis; su statutu est aprovau chi otenit po duas bortas su votu a favori de sa majoria assoluta de is consilleris assinnaus.

Su statutu intrat in vigori a pustis de 30 diis de sa pubbricatzioni sua in s'albu pretòriu de s'enti.

SU SÌNDIGU

SU SEGRETÀRIU